

Előfizetési díj:	
Egész évre	12 frt.
Félévre	6 „
Negyedévre	3 „
Egy óra	1 „
Megjelenik minden nap, az ünnepek követő napok kivételével.	

KELET

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPI LAP.

Hirdetési díjak:	
Négyezer hasábozott garmond sorára 6 kr.	
Bélyegdíj minden hirdetés után 30 kr.	
Nagyobb és gyakori hirdetéseknek külön kedvezményt is nyújt a kiadóhivatal.	
Hirdetéseket felvesznek:	
Bécsben: Oppelik Alajos (Wollzeile 22)	
„Haasenstein és Vogler (Neuer Markt 11.)	
Pesten: Lang Leopold (Erzsebet-tér 9 sz.)	
Nyilvántartási díjak:	
garmond sora után 20 kr. fizetendő.	

Szerkesztői szállás:	Az értékes cikkek díjaztatnak.	Kiadó-hivatal:
Belső-farkasutca 76. szám, hova a lap szellemi részét illető közlemények címzendők.	Kéziratok nem adatnak vissza.	Stein János könyvkereskedése, hova az előfizetések s hirdetések küldendők.

Előfizetési felhívás!

„KELET”
politikai és közgazdasági napilap
hatodik évnegyedére.

Midőn a közelgő új évnegyed küszöbén az előfizetések megújítására kérjük föl t. olvasóinkat: talán minden dicsekvés nélkül hivatkozhatunk multunkra.

Mi a józan haladás hívei számára kívántunk független közeget teremteni, az erdélyi részekben, különös tekintettel ez országrész sajátos viszonyaira, szükségleteire.

Komoly törekvésünk mennyire közelítette meg az előttünk álló magasztos célt; a kiadó áldozatkészsége mennyire segítette a sikert; széles körű összeköttetések, elismert kezekből nyert irány-cikkeink, önálló tárczáink és közgazdasági rovatunk, eredeti távirataink, sat. mennyire elégitették ki a méltányos követeléseket: mindennek megítélése a t. közönségen áll. S mi hisszük, hogy e mozgalmas időkből, midőn a közelgő választások által a haza boldogsága, nyugodt fejlődése, vagy hosszú időre való ismételt visszahanyatlása forog kockán, a biztos, következetes haladás hívei nem vonják meg támogatásukat a *Deák-párt e közlönyétől*, mely részéről mindent megtesz, hogy továbbra is kiérdemelje az iránta eddig nyilvánult, mindig fokozódó érdeket, pártolást.

Isten és saját buzgalmunk segítse pártunkat jövőre is nehéz, de áldásos munkájában!

Kolozsvár, mártz. 23.

Szász Béla,
felelős szerkesztő.

A lap kiállítása körül alólírott kiadó-hivatal minden kitelhetőt elkövet, hogy a t. előfizetők méltó igényei kielégítenek.

Az előfizetési árak a régiék:

Egész évre 12 frt. Negyedévre 3 frt.
Félévre 6 frt. Egy óra 1 frt.

Egyes szám ára 5 kr.

8 előfizető után tiszteletpéldánnyal szolgálunk t. gyűjtőinknek.

Végül figyelemztetjük t. előfizetőinket a különös kedvezményre, melyben, olcsó könyvek megszerzése által, a „Kelet” előfizetői részesülnek.

A „Kelet” kiadóhivatala.

Pest, mártz. 27. 1872.

(B.) Miután a pártok által kinevezett tizennyolczas bizottság utján nem sikerült Tisza Kálmánnak a baloldali strik-ját utólagosan a ház többsége által törvényesíteni; miután az sem sikerült, hogy a minoritást a magyar parlamentben uralomra juttassa, s miután főleg vette észre, miszerint a vidéken is kezd inogni a talaj alatta, mert kezdik megenni, hogy a magyar ellenzék miután maga magát kormány-képtelenné tette, oly nemű ellenzékeskedéssel tölti az időt, mely zsibbasztja a kormányzást s akadályozza a reformok létrejöttét s legfentebb strikoló mester-legényekhez illő jeleneteket idéz elő a házban: — maga lépett elő a házban egy indítvánnyal, melynek célja

egy utolsó kísérletet tenni a baloldal terve t. i. a minoritás hatalma érvényesítésére s egyszersmind a párttól elhárítani az odiumot, melyet az idővesztegetés miatt magára vont.

Az indítvány sakk-huzásnak gyöngye, mert első tekintettel belátható annak hordereje, s egy oly zugprokátorhoz illő, ki nem azon jártatja esztét, hogy principalisa számára a pert megnyerje, hanem csak azon, hogyan biztosítsa — a huzás-halasztás által — magának állását jövőre. Így Tisza Kálmán indítványa sem oda czéloz, hogy a baloldal által ejtett sebeket begyógyítsa, hanem csak is arra, hogy maga tovább folytathassa a hite szerint felelősség nélküli vezérkedést. Mert Tisza Kálmán indítványa szerint a baloldal egy lépést sem teszen arra, hogy a választási törvény és öt évi cyclusról szóló t. javaslatokra nézve megszüntesse a strikolást, sőt kézzelfogható, miszerint ezekre nézve folytatni fogja az agyonbeszélést, s beakarja bizonyítani, hogy a magyar parlamentben a majoritás uralmát könnyű illusoriussá tenni, miután a határtalan szólás-szabadságot, ily célra kész felhasználni a baloldal. Továbbá Tisza Kálmán indítványa látszólag mellőzve a parallel üléseket, illetőleg azok nevét, nem naponta, de ünnepnapokon mégis ilyeneket akar felállítani, s e szerint a dolog napjain lennének semmittevő, az ünnepnapokon pedig tanácskozó ülések, de a többség által megállított napirend meg lenne változtatva.

Ügyvédi fogásnak, hiszen, megjárja, de egy egész pártot vizre vinni azért még sem fog.

A jobboldal kész, ha kell éjjel-nappal tanácskozni, ünnepek után egész ápril 18-dikáig kész lesz, ha kell, a strikoló baloldali szónokok lélekölő monológjait végig hallgatni, de azon positiót, melynek elhagyása magát a parlamentarismust ölné meg, elhagyni nem fogja, s a napirend megváltoztatásába bele nem egyezik.

Tessék a baloldálnak a maga felelősségére tovább folytatni eddig követett eljárását, a jobboldal kitartó lesz; vagy tessék, ha az ünnepek alatt jobban megfontolja a dolgot, a napirenden levő tárgyak alapos és tárgyilagos megvitatásába ereszkedni s meg fogja látni, miszerint a jobboldal teljes készséggel azon lesz, hogy a napirenden lévő nevezetes kérdések rendre mind elintéztessenek.

Kolozsvár, márcz. 28. 1872.

(L—t.) A „Kolozsvári Közlöny” (Ss.) jegyű cikkezőjét kérnök egy szóra.

E szót ő valószínűleg denunciationak fogja nevezni, de ez előre megjósolható — vádja sem gátol bennünket, hogy hőbortos beszédeire pár megjegyzést ne tegyünk.

A nevezett lap máról keltezett számában, az (Ss.) jegyű vezércikk, bölcs leczkét tart a jobboldali sajtónak s óva int a tulzástól, melyet ez az ellenzékkel szemben követ. Különösen az új „Korunk” okozott ciklikirónak érzékeny szívifájdalmat s egészen el van érzékenyve, hogy ama lap Csernátóny urat Tisza Kálmán hűséges cselédjének nevezi.

Semmi kifogásunk nem lehet, természetesen, az ellen, hogy általánosságban „kerüljük a tulzást” s valamint pártunk, ugy a párt lapjai is épen ez elv megvalósítói a gyakorlat terén.

Az ultrirozás a kiegyezésben, a reform törekvésekben, a „jogfosztás” vádjában, a szabadelvűség tullicizálásában sat. sat. nem a jobboldalt illeti.

És e minden irányban való tulzást a mi tisztelt baloldalunk nem csak kezdte, folytatta,

hanem — a legutóbbi napok ésnélküli tényeiben — „lässt in der Absurdität nichts zu wünschen übrig.”

Pártunk, mint tudjuk, a parlamentarismust megsemmisítéssel fenyegető parlírozás ellenmégét a méltóságteljes hallgatásban keresi — eddig fájdalom nem nagy sikerrel. De az ellenzék e hallgatást ugyan csak felhasználja s mind a képviselők, mind a lapok ugyancsak szórják pártunkra a jogfosztás, absolutismus, tyrannismus sat. szeretetteljes vádjait.

A Deák-párt e hallgatása azonban kétszeres kötelességévé teszi a jobboldali sajtónak, hogy a választó közönséget fölvilágosítsa az ellenzék üzelmeinek mivoltáról, értékéről. S mi természetesebb, mint, hogy a parlamentarismust a parlamentarismus által megbuktató: a többség akarátának és jogának érvényét megtagadó; a jobboldali árulással vádoló ellenzéknek — a meggyőződésé t követő, a kiegyezési törvényt szintén támogató Deák-párti sajtó az „adjon isten”-nek megfelelő „fogadj isten”-nel válaszol.

Az ellenzék sajtó „mameluk seregnek,” „bérencz tollaknak,” „meggyőződésünket áruba hocsájtóknak” nevez bennünket — s csoda e, ha mi, jellemüket nem érintve, sőt még jóakarukat sem vonva kétségbe, határozottan és erélylyel visszautasítjuk alaptalan rágalmakat, kimutatjuk ész(?)járásuk absurditását, törekvéseik veszélyes voltát s a választóknak ad oculos demonstráljuk, mire vezetnek szükségkép amaz üzelmek, s tőlünk telhetőleg visszaverjük — nem a személyi sérelmeket, melyeket mindennap vesztünk — hanem a támadást, mely szívünk igaz meggyőződése szerint hazánk nyugodt fejlődése s így a nemzet életföltétele ellen a legsajnálattalmóbb rövid látással naponta intéztetik.

Kerüljük a tulzást! Igaz! De az értelmes igazságszeretet; a szájában hordott elvekhez meggyőződésből ragaszkodó nevezheti-e tulzásnak ez eljárást?!

A kormány feje nyílt ülésben „g'schäftelös”-sel vádoltatik; a „M. Polgár” kapva kap e szón; e vád támogatására adatok ígértetnek, de az adatok természetesen elmaradnak. Visszavonta-e ama képviselő rágalmát? Constatálta e ezt az adósságot a „Magyar Polgár”?

A jámbor választók, kik természetesen nem is láthatnak a politika ezerágú szövődékébe, mindennap hallják onan tulról, hogy a magyar kormányt Bécsből dirigálják. A jobboldali sajtó rámutat a kétségbevonhatlan tényre, hogy az ellenzék parlamenti botrányait mily ujongással fogadja Prága. S ez tulzás?!

Az ellenzék nyíltan bevallja, hogy csak azért beszél a házban, mert lehetlenné akarja tenni a többség határozó jogának érvényesítését; compromissumot emleget, de a többség tyrannialisát épen az által akarja keresztülni, s legujjabban is komoly képpel teszi az egyik pártvezér azt az indítványt, hogy hat napig discursáljanak tovább, a hetedik napon aztán kegyes megengedni a baloldal, hogy dolgozzanak — s ha ezt zug-prokatori fogásnak nevezük: tulzás-e az?!

A balközép a parlamenti strike első napján megdöbbenve tartja magát távol a szélsőbal üzelmetől s Tisza Kálmán csak a következő napon dobja magát Madarász karjaiba. S ha mi e tényt a feneketlen ambitió tettének nevezzük: tulzás-e ez?

Csernátóny minden ok és alap nélkül esik neki Lonyaynak, s ha egy lap Tisza K. „hűséges cselédjének” nevezi őt ezért: tulzás-e ez?

A baloldal pesti értekezlete után összebujnak a „K. Közlöny” védenzei s elhatározzák a marosvásárhelyi országgyűlés megtartását (melyre ha jól emlékszünk a Közlönynek egy szava sem volt); Pap Miklós indítványára kimondatik, hogy a jobboddallal (értsd: a magyarsággal) sehol az erdélyrészi baloldal kezdet nem fog. És ha mi ezek után azt mondjuk róluk, hogy a „nemzetiségekre” támaszkodnak: tulzás-e ez?

És így tovább és így tovább.
És ily állapotok közepett áll föl a mi jó nénikünk s megkondítja a vészharangot, hogy tulzásunkkal sirba visszük nemzetünket! Ejj, ej, nénike! a jó Magyar Polgár nullájától (o) igaz megkapta ön méltó dicséretét e cikkekért, de engedje meg, hadd mondjuk

meg mi is, hogy ön jó nem szolgáltatot tesz annak a pártnak, melynek hívőül vallja magát, midőn a helyett, hogy — a párt hallgatván a házban — fölvilágosítsa a választókat a baloldal magatartásának értéke, politikai jelentősége felől: könnyekbe tör ki a szegény, ártatlan ellenzék méltatlan szenvedései fölött, melyekkel az igaztalan jobboldali sajtó érdemetlenül sújtja. Hadd mondjuk meg mi is, hogy, ha a választó az ön esze után találna elindulni, igen könnyen ilyen syllogismust alkothatna magának: a jobboldali lapok hibáztatják az ellenzékét; egy jobboldali lap a többiit megleckézi ez eljárásért, ergo — a baloldálnak van igaza.

És itt legyen ismétlen hangsúlyozva, hogy teljesen elösmérjük a K. Közlöny (Ss.) írójának jogát, hogy a cikkében kifejezett meggyőződése legyen; csak arra kérjük őt, hogy ő is ösmérje el a mi jogunkat, hogy ezt az ő meggyőződését, kivált a mai állapotok között, igen igen nagy badarságnak tartjuk.

Lehet, hogy e kifejezésünkben van egy kis „tulzás,” de még sem oly nagy, mint a mennyire (Ss.) tullt az a czélon, melyet szemügyre vett.

Gamauf Vilmos tanár véleménye

a Kolozsvártt felállítandó

tűzoltó-egylet iránt.

IV.

(Folytatás.)

A gép és eszközök felszereléséről, melyet a költségvetésben kereken 3200 frttal számítottam, lehetőleg röviden akarok szólni.

A szivattyu vagy fecskendő beszerzésénél mindenekelőtt elvi kérdést kell eldönteni, mert kocsifecskendő s az u. n. leszerelhető fecskendő között lehet választani. Részemről a városi tűzoltást tekintve a francia leszerelhető tűzoltó szivattyut (pariser pompier spritzer) ajánlom, mely kitűnő gép a helyi igényeknek teljesen megfelel. A fecskendők árai a szelepek átmérőjével növekednek, 5"-nyi szelepekkel ellátott, 4 öl szívó tömlővel és kenderkádallal bíró szivattyu mintegy 700 forintba fog kerülni.

Itt tartom helyén megemlíteni azt is, hogy a ns. város jelenlegi fecskendőit minden lelkifurdalás nélkül bátran a rézöntőnek eladhatja, a mi természetesen csak oly arányban történhetne, a minőben új szivattyuk szereztenek. Nézetem szerint az önkényes tűzoltóegylet számára szükségelt fecskendők ára is a városi pénztárból lenne megtérítendő.

Egy szerelvény kocsi, mely csak a szükséges étrákat sat. tartalmazza, 250—300 frtba kerül, folyan mely egyszersmind a tűzoltók számára is 8—16 vagy még több ülőhelylyel kínálkozik 600, 800, sőt ezer forintba is kerül. A tűzvédség — eshetőleg az önkényes egyletnek is — számára ajánlanám a 8 ülőhelyes szerelvénykocsi beszerzését, a leszerelhető fecskendő utánna lesz kapcsolandó, a rendelkezésre álló 4 lö elhuzza a terhet.

Az elkerülhetetlen vízfordás miatt minden szivattyu után két szekeret számítok, a teljesen felszerelt vízfordó szeker ára mintegy 400 forint.

Az egyrendbeli felszereléshez, mely egyáltalában számításom alapját képezi, tartoznak a parkányléttra, a dugó s kampóslétrák sat. összesen 12 darab, áruk mintegy 300 frt.

Kendertömlőt — melyben a fecskendezett víz halad — minden szivattyura 8—900 lábnyit számítok, kerül ezen mennyiség a szükséges csavarzatokkal együtt 3—400 frtba.

Tűzvedret minden szivattyura 12 darabot számítok, 1 frt 20—1 frt 50 krért darabját eléggé jól kapni, kerül tehát ezeknek beszerzése az egyrendbeli felszerelésnél 18 forintba.

Néklülözhetetlen továbbá 2 darab u. n. fáklyalámpás is, ezeknek ára 28 frt.

A mentőzsák — vagy tömlőnek rendszeresen felszerelt tűzoltótésztülnél hiányoznia nem szabad, egy darabnak ára 80—85 frt.

Mindenféle kisebb szerelvény beszerzésére 50 frtot számítok, az összes tárgyak szállítására 200—250 forintot.

A tűzoltók begyakorlására egy két emeletes, fából készült mászóház is szükséges, ez

4—600 frtba fog kerülni, mintául a K.-Monostoron építendő mázház szolgálhat.

Az összes gép és eszközszereplvénynek beszerzési ára szállítással együtt megfelel a fent kimutatott 3200 forintnak.

Ha a tekintetes városi képviselőt egyes tagjai annak idején a monostori szereplvényeket megtekinteni szivesek lesznek, meg fognak arról győződni, hogy e számok hitelesek, látni fogják egyszersmind azt is, hogy az általam felállított számítás minden szükséges tárgyat kitűnő minőségben vesz ugyan fel — de másrészt a 3200 forintnyi összegben egyetlenegy krajczár sem foglaltatik, mely feleslegesen vagy czélszerűtlenül volna alkalmazva!

(Vége köv.)

BELFÖLD.

Román lapszemle

A „Gazetta Transilvaniei” 21. számában „az insulatiók nőnek és szaporodnak” czim alatt keservesen feljajduló, — indokára nézve azonban teljesen alaptalan — czikk jelent meg, mely eredménye egy helybeli lapban megjelent roszakaratu insinuationának, s a melyben leginkább azt kell sajnálnunk, hogy a „Gazeta” — holott irányában folyvást a legjobb indulattal viseltetünk — azt elhitte a nélkül, hogy a dolognak végére járt volna, a midőn meggyőződhetett volna, hogy az egész nem egyéb, mint ráfogás.

„A románág elleni rágalmak s piszkolódások egyre szaporodnak, írja a Gazetta. Mondhatná valaki, hogy az egyes lapokért a magyar nemzetet és kormányt vádolni nem lehet, mivel szabad sajtó van, s csak, ha előleges cenzúra volna, a midőn a kormány felügyelete alatt jelennének meg a lapok, lehetne az azokban megjelentekért a kormányt felelőssé tenni, s különben is a román lapok tudósítói s az élelápok nem visszaadják-e a tromfot a magyaroknak?”

„Ez utóbbi tekintetben igazuk lehet; meg lehet, hogy a román lapok éppen annyira nevelő, minden saloniás nyelvet nélkülöző szelleműek, de hát kitől tanuljanak több műveltséget, talán a magyar parlamenttől? Azoktól, a kiket a Herm. Ztg. betyároknak, elítélésdott kéjhölgyeknek s még más efféle jelzőkkel bíróknak nevez, a mart. 7-8 közti éjjelen tanusított magaviseltökört.”

„Azonban visszatérve a dologra, a kolozsvári „M. Polgár” czimű ellenzéki lap 60. számában azt mondja, hogy a Kolozsvárt megjelent két kormánylap közül az egyik, a midőn a románágáról van szó, oly gyűlölet és dühösséggel ír, hogy a társa a másik kormánylap kell hogy mérsékleire intse (?). Ezen két lap a „Kelet” és „Közöny”. És mit mond ezen lap a románágáról? Azt állítja, hogy a románnemzet az alkotmányon kívül áll, hogy a proscibált, (tehát a barbár aprobaták alatt áll) hogy a románág annyira nyomorult és elaljasodott nép, hogy bármely nyilatkozata egy scandalum, hogy bármit tesz az büntény, s valamenyi általa vitatott kérdés a magyar-nemzetre halált hozó. Hozzá adja végül a „M. P.” hogy ezen lap egész tendenciája az, hogy megmutassa, hogy azon magyarok, kik ezen „aláváló ügygyel” érintkeznek, bünt követnek el, mivel a románok nem érdemesek, hogy a magyarok szóba álljanak velők a nélkül, hogy magukat ne kisbebbítsék.”

„Mondjuk meg az igazat, csak nem lehetek meg bennünket, neki szoktunk már ezt

nem csak egyes lapoktól, hanem hivatalos okmányokból is olvasni.”

„Valóban nagyon messze jutottunk, ott vagyunk egy zsarnok parlament kedvéért, hogy látnunk kell, mint szentségtelenít meg mind azt, a mi az embernek, a népeknek, a nemzetnek legfontosabb, legkincsesebb és legdrágább ezen a földön.”

Jól, — nagyon jól haladunk, — csak folytatni kell ezen utat, azonban következetesen. El kell törölni az iskolákat, nyilvánosságot, irodalmat, be kell hozni az utlevelet, s nem kell a románágot engedni, hogy külföldre utazzék, s egyáltalában meg kell tenni mindent, hogy ne maradjon a románág kezében sem pénz, sem föld, sem élelem. Oda kell vinni, hogy ériék utól az indiai páriákat s az egyiptomi Fulahkat.”

„Azonban jó az isten, s a 19 század hatalmas, s eljő az idő, midőn az annyira nyomorgatott románép is elmondhatja másoknak: „Inanis sine viribus ira.”

Ez a czikk tartalma, melynek — mint feljebb is mondtuk — alapja nem egyéb mint koholmány, melylyel a „M. Polgár” a „Gazetta” felülette. Csak sajnálni tudjuk egyébként a Gazettát, hogy mielőtt oly nagy dühvel kitört, annyira hiszékeny volt, s nem járt végére annak, ha valjon az inkriminált tettek a „Kelet” öt évnegyedes folyama alatt megjelent számok bármelyikében feltálálhatók-e? Mert mi azt, hogy azok bármelyike is ezen lapokban olvasható lenne, határozottan rágalomnak nyilvánítjuk. Sőt felhívjuk a Gazettát, hogy, mint az egész románágot, hogy olvassa végig egy a Keletet, mint a más két kolozsvári lapot és azután összehasonlítva mondják meg, ha valjon nem épen a „Kelet” volt-e a románággal szemben a legmérsékeltőbb, legbékülékenyebb, valjon talál-e csak egyszer is a „román nemzetet” sértő vagy pedig gunyoló kitétel. Nem a „Kelet” volt-e azon lap, mely a megyék szervezése alkalmával is a „Belsőszolnok” s Dobokamegyei magyarságot a románág érdekében, megrögtta, s oly pártatlan álláspontot tanusított, hogy ezért a magyarok részéről neheztelést vont magára, míg másrésztől ezen eljárása, egy a „nemzeti párthoz” tartozó tekintélyes román hazafi által méltányoltatott. Kérde meg a „Gazetta” szerkesztője Popu József brassói kir. járásbíró, ki lapunk megnyitakor munkatársaink közé tartozott, s kinek mint akkori kolozsvári lakosnak éppen a nemzeti románpárt sem a legnagyobb tekintélye volt, nem igazolja-e állításainkat? Konkolyt akar hinteni a jó „M. P.” mert figyelemztettük a románágot a baoldallal való fraternisálás következményeire. Korteség akar ez lenni a választásokra. Azonban bizunk a román nemzet józan eszében, hogy a valót, a látszattól megtudja különböztetni nem hagyja magát tévutra vezetett holmi kicsiny emberek által, kik görnyedt háttal keresik a választók szívéhez a kulcsot, de ha egyszer hasznát vették annak, bizonynyal kevesebb méltanyosságot fognának tanusítani „véres száju” magyar létükre az „oláh”-ok irányában, mint mi „pecsovicso.”

Az „Internationale.”

— Egy lap a jelenkor történelméből. —

Molnár Antaltól.

V.

Midőn Tolain Brüsszelbe érkezett, az utcákon és csarnokokban egész tömege a bizonytalan egyéniségeknek volt már jelen. Ott volt

a gyülekezettel és intett a rózsahölgynek. Ek kor láttuk Lallouette Feliciát egy számlóra letérdelni a Prefectné ő nagysága előtt, a ki kellemesen s mondhatni pirulva segített neki aranylánczát és fülönfüggőit feltenni; azután felvette a rózsakoszorút a párnáról és fejére tette (az az hogy a rózsahölgyére.) E volt a jel a tüzoltó testület sőt-századosának, kinek arca mint oly egyéné, a kinek a nagy közönség előtt kell végrehajtani kötelességét, idegesen vonaglott, és a ki épen abban a perczben, melyben a koszoru Felicia fejét érinté elordította magát, oly hangon, a mely a felindulás miatt épen a szó közepén csütörtököt mondott: „tisztelő!” Ugyanakkor érinté billentyűit az orgonista is és áradatát bocsátá egy diadal-induló zöngelmeinek, míg a tisztelő ur a folyvást térdelő leány felé hajolva magasra emelte kezét s áldását adta reá. Ezzel vége volt a szertartásnak. A gyülekezet a templom minden oldaláról rohanva tolt felé, hogy láthassa a rózsahölgyet a mint elhalad az ünnepélyes menetben. Elöl jöttek a tüzoltók élükön a sötövel, a ki mikor a tolongás miatt nem haladhatott, nagy pontosságra ütemre tapogott; azután a segrestyés, azután maga a rózsahölgy, a mair karján, követve a hat piczinyke kis leánytól a kik virágot hinc-tettek utjára; azután a Prefect neje ama de-

Rocheport gyújtó „Lanterne”-jével; Armand Levi a napoleoni kormány ügynöke, zsebében egy bonapartista programmal; Godin-Lemaire, a communisticus „Familistère” alapítója; Blanqui, a barricadok hőse, stb. A mitől Tolain tartott, az megtörtént, a communisták nagy többségben voltak, s midőn a sok nyelvet értő Jung Hermann az elnöki széket elfoglalt, indítványba hozták, hogy tárgyalassék minde nekelőtt az „égető” kérdés, a föld közös tulajdonának kérdése. Tulnyomó többséggel fogadtattak el a következő határozatok; a.) az ország területe közös tulajdon, s nem lehet magán személyeké; b.) az erdők; c.) az utak, csatornák, vasutak és táviridák; d.) a gazdasági gépek szintén közös tulajdon képeznek. Elfogadtatott egy másik indítvány is, mely szerint elvben minden tulajdon a polgárok egyetemét közösen illeti meg. Tolain fel akart szólalni ezen indítványok ellen; kijelenté, hogy a szabadelvű Franciaország nevében szól, s kívánta, hogy meghallgattassék; de az ellenmondás vihara felharsogta szavát. A congressus-sziszegéssel fogadta az „Internationale” tulajdonképeni atyját. . . . A liberalis ügy veszve volt! A congressuson két eszmeirány jelentkezett: az egyik socialismust akart egy César vezetése alatt, a másik általános communis-must amzt Armand Levi, ezt a genfi communista Becker Fülöp támogatója. A többség az utolsó irány felé hajlott, s a bonapartista bérencz, Armand odahagyta a congressust. Egy ideig titokban dolgozott ura mellett, s semmit nem lehet róla hallani; később tagjává lön a „commune”-nak, s a legszélsőbb rendszabályokat pártolt, például azt, hogy a versaillesi nemzetgyűlés párisi tagjai haza hívassanak, s meg nem jelenés esetében letétetvén, halálra ítéltessenek!

A nemzetközi munkás-egyletnek negyedik és utolsó congressusa Baselben tartott. Franciaország középszerű, s véleményeikben egymástól eltérő egyének által volt a congressuson képviselve. Tolain elveszté erélyét, elcsüggedett, s mintegy érezni látszott azt, hogy az „Internationale” enyésztehez közeledik. Megjelent itt — először és utoljára — Banun, az orosz communista is. Marx Károly most is távol tartá magát, s beérte a val, hogy a cou lissák mögöl ő vezethet a munkások vezetőit. s nyelvismereiteinek sokoldalúsága ismét Jung Hermann emelte az elnöki székre. Mind ő, mind helyettesei (a brüsseli Brismel s a bárseli Bruhin) a communisták legsötétebb árnya-latához tartoztak.

E párt kezében volt itt is a tulnyomó többség. S a congressus Tolain s barátainak heves ellenállása daczára is kimondá a földbirtok confiscatioját. Bakunin rövid határozatokat hozott javaslatba; „Az örökösödési jog megszünik; a földbirtok eltöröltetik; a föld az állam tulajdonát képezi; a polgári társadalomnak zárszámadást kell tartani.” „Ezen utóbbi követelmény a „liquidation générale” nem lévén mindenki előtt világos értelmű, a tatár főpap annak jelentőségét is [megmagyarázta. „Ezalatt — ugymond — a jogos visszavételét értem minden létező tulajdonnak, eltörölve azon politikai- és jogrendszer, mely egyedül részesíti védelemben a jelenlegi birtokosát, s mindazt a mi magát törvényes jognak nevez. Érttem alattényleg visszavételét annak, a mihez valaki csak hozzáférhet, mihelyt teheti, mihelyt a körülmények számára ezt lehetővé teszik.

Az internationalis egyesület tagjait is megijesztették e kívánalmak. Még Pápe César sem akart eddig menni, s félénk hangon

rék Lallouette Yoes karján, a ki elhalmozottnak látszék ily nagy tisztesség alatt: azután a községi tanácsosok vezetre a becsületes Grainereau Colintól, új mellényben s arczán meredt viacsorgással; végül egy más csapat tüzoltó a menet bezárásul. Minden férfi, a kinek csak volt rózsza a gomblyukában, s minden nő vagy leány, a kinek volt bokréta a kezében, e diszes menetre dobta a mint mellette elhaladt; úgy hogy a templom közeletről rövid időn oly vastagon lön borítva rózsaszirmokkal, mintha török szőnyeg lett volna. Az én rózsám is a többit követte, valamint a Braungesichté is, a ki sajnálta hogy nincs két — nincs egy egész kosár rózsája. Cirobois csak egy szirmát dobta oda az övének, mi közben száraz és sajátos hangján, melyből nem lehet megtudni, tréfál-e vagy nem, ezt dünnögé: „Igen sok virág, leány asszonyka, igen sok virág.” Ezzel kezdik s a töviseken végzik.” Ekkor körültekinttem Floriant után. A szertartás alatt egy szót sem szólott, mellette állott volt a szószék felől, s nála merőben szokatlan érdeklődéssel látszott kísérni az egészszet. Ugy hiszem életében most feledte el először, a fiatal francziák módjára, azt a mindeneket seprő kutató tekintetet vetni, mely nagyban hasonlít a hálóját kivető halászhoz, hogy meglássa: nincs-e látkörében valamire való nő. Hasonlag el-

hozta fel, hogy a közügy érdekében szükséges némi kivételek mellett ne tiltassék el az atya attól, hogy megtakarított filléreit gyermekeinek hagyhassa. De Bakunin hallani sem akart ilyesmiről. „Minden productiv munka — monda — szükségképen collectiv munka; még az is, a mit elég helytelenül egyének neveznek, letűnt nemzedékek collectiv munkája. Nincs örökös! nincs személyes tulajdon! nincs individualismus! Én — folytatja — határozott ellenség vagyok az államnak, és az állami közeposztály-politikának. Követelem minden — egy nemzeti, mint territorialis — társadalom szétrombolását; követelem, hogy ezek romjain a munkás emberek új társadalmi alapítások.”

A párisiak nem osztottak a zajos tet-szésben, mely e szavakat követte. „Az ily indítványok — mondák — ellenkeznek a logikával, a természettel, történelemmel és tudományal.” „Ha a tudomány — válaszolt neki — a communista Brismel — ellensége a mi forradalmi reményeinknek, annál rosszabb a tudományra nézve; ki kell térnie a mi elveink elől, mert mi ugyan soha sem fogunk neki engedni!” S a congressus ötvennégy szavazattal négy ellenében kimondta a magán tulajdon eltörölését. . . .

Maga a congressus is megrémült saját határozatától, s többé nem fogadott el semmi oly pótindítványt, mely a kimondott elv gyakorlati alkalmazására vezethetett volna. Bakunin más tétre vitte át a küzdelmet. Hogy eltávolíthassa Odgert, ki névleg még mindig az „Internationale” elnöke volt, szövetségelt néhány communista párisival. Nem rokonszenvezett ugyan ezek vörös lobogójával, melyet a fél rendszabályok jelvényének tartott, de tudta azt, hogy Franciaországban e lobogónak tekintélye van. Louis Jean Pindy párisi asztalos által megtétté azon indítványt, hogy „iparszövetség” néven a különböző egyesületek, körök és clubbok szervezzenek egy új társulatot, mely célul tűzte ki az ellenszegülést minden fennálló hatalommal szemközt. „Ezen ellenállási-egyesületből — így indokolá az indítványt Pindy — fog keletkezni a jövődöbeli „commune,” s a fennálló kormányokat ezen egyesület tanácsosai togják helyettesíteni!” Az indítvány elfogadtatott, s ezen óráról fogva tényleg megszűnt, s csak névszerint létezett még a munkás-internationale; a bölcselkedő munkások sectája forradalmi testületé lön, s az egyházak, kormányok, társadalom és törvények megsemmisítését tűzte ki feladatának. Hogy a chaos még nagyobb legyen, Bakunin személyesen javaslatba hozta az egyesület elnöki tisztének eltörölését. Megfontolva — ugymond —, hogy egy munkás-egyletnek nem méltó — még valódi hatalom nélküli elnök megtürése által sem — hódolni a monarchia s tekintélyi elvnek; megfontolva, hogy a kitüntetések által sérelmet szenved a democatia eszméje: a congressus kötelességévé teszi az „Internationale”-hoz tartozó minden munkás-egyletnek, hogy törölje el az elnöki hivalt. Ezen indítványt is elfogadták, s általa Odger letétetett. Vele együtt visszavonultak a béke és tanulmány emberei, Tolain és Frimbourg is. „A franczia alapítók” „Internationale”-ja, mondja az utóbbi — egészen halva volt. A küzdelem emberei foglalták el a tét; Tolain helyére Bakunin, Odger-ére Marx lépett; a termelő-egyesületek communistákká, a tanulmány-szövetségek ellenállási társulatokká sülyedtek, hadat izenve minden fennálló alkotmánynak, az egész társadalmi világrendnek. Az egyesület Genfben, a Rue des Granges kert-

mulasztá mind bajuszát simogatni, mind atlasz selyem nyakkendőjét tapogatni, a mit más körülmények között rosszullette vagy annak jelölül vettem volna, hogy a baccaraton többet vesztett, mint a mennyit kedve tartotta. Mikor a menet felénk megindult, Floriant megmozdult álló helyéből, s azon halk felkiáltások egyikebe tört ki, a melyek nem sokat jelentenek oly egyéneknek, a kik mindegyre „Oh!” „Ah!”-ra rakadnak; de nagyon is jelentékesnek a mindennemű csodákkal való régi ismerettség által hallgatókká lett emberek ajkain. Floriant több szép nőt látott éltében, mint sem egy bármennyire meglepő új arcz felindithatta volna; mégis a rózsahölgy közeledtével kivette a rózsát gomblyukából, megvárta a kellő időt s mikor csak pár lépésre volt tőle, lába elé eresztette. Ez kimondhatlan kecses, de annyira feltűnőleg lön végrehajtva, hogy e virágot a többivel és adóját a tömeggel lehetlen vala összezevarni. Felicia félénken felemelte szemeit egy kevéssé meghajlta magát; Floriant a köszönést oly főhajtással viszonzotta. minőt rendszerint csak herczegnők számára szokott vala fentartani. Mind ez egy pillanat műve volt; azután eljárásával látszólag elégtűnt, karon fogott s azt mondá: „már mi tevők legyünk a bál idejéig?”

(Folyt. köv.)

A „KELET” TÁRCZÁJA.

Emlékezés Versaillesre

(Angolból.)

II.

(Folytatás.)

Az első párnán volt a rózsahölgy koszorúja, a másodikon fehér atlasz erszényben nászajándoka, a harmadikon egy ékszerárusi tok, a a község adta arany órával, lánczcal és fülönfüggőkkel. Azt gondoltam akkor és gondolom most is, érényre buzdítani úgy hogy ékszerék iránti kedvet költsünk, legalább is oly merész kísérlet, melynek gyakran nem remélt eredményeket kell szülnie. De a szabadelvűség és haladás modern szellemétől sugallott újításal oly kiválólag tiszteltreméltó tények, hogy ezeket lehető a g o d a l m a i n k daczára is hittell kell fogadnunk; így hát nem szólok a község ajándoka ellen. Az apró népség párnáival a vitéz tüzoltók képezte ösvényen haladva eljutott rendeltetése helyére, meghajtottta magát s félkörbe sorakozott az ünnep védnöje előtt. Ekkor a delnő az udvariason előbiczegett Parbouillaudtól segítve, felállott, szembe fordult

Jei alatt fekvő Temple Unique nevű pompás épületben üttötte fel új tanyáját; London komoly légköre nem kedvezett többé törekvéseinek, a párisi városházat pedig még nem foglaltat el; a barricádok órája közel volt ugyan, de még nem érkezett el.

Midőn Rouher értesült a Baselen történetekről, elérkezettnek látta az időt, hogy lépjen a párisi foederalisok ellen, kiket eddig megtűrt. E foederalisok most már valódi ellenállási-egyesületté, a jövő „commune” alapjaivá lőnek. A kormány azonban elkésett az ellenük irányzott csapással. Elfogatásokat, bűnpereket, elítéléseket kellett volna keresztülvinnie, de a császár visszatért ezekről s különben is Rouher nemsokára elbukott, s tövises székét a gyöngye Ollivier foglalta el. A communisticus párt sorai mindinkább tömörültek, fellépésük mind merészebbé lőn; nyiltan dacolva a törvénnyel, ismét felállíták az „Internationale” párisi fiókját, s minden nagyobb francia városban szerveztek számára sectiókat. Vészfelhők tornyosultak a császári kormány fölé. Noir Victor meggyilkoltatása, a „Marseillaise” megjelenése, Rochefort elfogatása, egy Bonaparte a törvényszék előtt, — mindezen csapások gyors egymásutánja még a legszilárdabb kormányrendszert is megingathatta volna. A forradalmi clubok már pusztá hullának tekinték a császárságot. „A mérték megtelt — írja egy körlevelében Varlin, a későbbi „commune” egyik vezértagja —; a forradalomnak meg kell határozni, hogy mikor üssön órája”. Ugyanacsak ő meg is kínálta a katonai vezérlettel a börtönből — amerikai polgári minősítvénye alapján megszabadult, s New-Yorkba távozott Cluseret tábornokot. „Felesleges mondanom — válaszol ez, — hogy elfogadom ajánlatát, s teljes örömből igyekszem hasznára lenni munka- és szenvedés-társaimnak. Nemsokára önként leszek. S ha majd feljő a mi napunk physicaillag s erkölcsileg készen fog találni... Páris miénk lesz, vagy létezni szűnik meg...!”

E levél New-Yorkból. 1870. febr. 17-ről van kelteze, s kétségtelenül mutatja, hogy még a porosz-francia háború kitérőse előtt el volt határozva a polgári társadalom elleni hadjáratnak Franciaországban megindítása, s nem sikerülés esetében — Páris megsemmisítése! És itt végéhez értünk az „Internationale” titkos történetének. A mi hátra van, azt már egy rémes válság —, s még rémesb polgárháború lángjai világítják meg. Az „Internationale” története, melyre most, a „commune” évfordulója alkalmából visszapiantani időszereinek tartottuk, egy sikamlós lejtő képez, kiinduláspontjánál a legbecsületesebb, a legnemesebb törekvésekkel, alján a nemzeti öngyilkosság borzalmaival, a vérengző communardok petroleumos bombáival!

Vége.

A KELET magán-távirata.

Feladatott Pesten, márt. 29. 11 ó. 15 p.
Erkezett: 29. 12 óra 15 perc d. e. —

Képviselőház tegnap délben tartá ünnepelőtti zárulását. Lónyay gróf igen hosszas beszédében visszapiantást vetett a sessió eredményeire; kimutatta hogy az ellenzék hányszor és hogyan visszaélt a parlamentaris fegyverekkel, compromittálta a kérvényezés, az interpelláció jogát, a névszerinti szavazást. Hatásos beszédére Tisza válaszolt. Legközelebbi ülés kedden lesz.

NAPI HIREK.

Kolozsvár, márc. 29-én

— Ő felsége dr. Ardia Lőrinczet, a cs. és kir. civita-veichiai konzulság tiszteletbeli kancellárját s jelenlegi ideiglenes vezetőjét, ugyanott fizetés nélküli konzullá a szabályszerű illetékek huzására való joggal nevezte ki.

— A kir. igazságügyminiszter a m.-vásárhelyi kir. főügyészséghez fogalmazónak: Mán Tivadar dobokamegyei árvaszéki ülnököt; az ugyanottani e. f. kir. törvényszékhez telekkönyvvizetővé Podhajeczky Robert erdélyi telekkönyvi főbiztost; telekkönyvi őrökké pedig Zsigmond József m. vásárhelyi kir. táblai díjnokot nevezte ki.

— A vallás- és közoktatási magy. kir. minister a székely-kereszturi állami tanító-képezdéhez ideiglenes rajz- és szépírástanítóvá Felméri Mózes fogarasi tanitót nevezte ki.

— A m. kir. pénzügyminiszter Rödiger Ármin kolozsvári adóhivatal ellen őrt adóhivatali pénztárnokká nevezte ki.

— A központi bizottság f. hó 26-án tartott ülésében a m. kir. honvédségi Ludovica-Akadémia felállításáról szóló törvényjavaslat tárgyalását befejezte, s a miniszteriumot oda utasítottai véleményezze, hogy a költségek iránt póthitelről szóló törvényjavaslatot terjesszen a ház elé. Továbbá felhívandónak véli a kormányt az iránt is, hogy az akadémia

szervezésének tervezete kinyomassék és a ház tagjai közt kiosztassék.

— **Udvari hír.** A Budára érkezett udvartartás nagysága szeriut itélve, a királyi udvar ezuttal hosszasabban szándékozik Magyarországon időzni, mint ez előtt szokott. A királyi istálló 48 hintólován kívül, ugyanannyi hátsó érkezett Budára és pedig a királyné és Rudolf koronaherceg számára. A király mióta Budán van, csak egyszer lovagolt ki a város-lyegbe, a koronaherceg ellenben többször tett hosszabb sétalovaglást a városligeten keresztül ki a Rákosra. Már előkészületek tételnek a cavaleadokra, melyekben a kedvező időjárás beálltával a király, királyné és koronaherceg részt fognak venni

— **Az országos szini kongressusra** a különböző vidéki társulatoktól 59 képviselő gyűlt fel Pestre. A szini képviselők f. h. 26-án ismerkedési estélyt tartván, másnap a megyeház nagy termében a zöld asztal mellett közgyűlésre jöttek össze; a közönség számára fentartott karzaton a csak pár nappal ezelőtt Pestre érkezett K. Jászai Mari aszszony is megjelent. Ribáry osztálytanácsos a közgyűlést megnyitó beszédében a kongressus céljairól, s a központi bizottság egy évi működéséről igen szépen emlékezett meg. Beszéde után a központi bizottság a törvények értelmében beadván le mondasát, elnök kéreje a buzgó Ribáryt választották. Ezután a kebelzeti és nyugdíj intézeti alapszabályok czélszerű módosítására s a számadások átvizsgálására választottak bizottságokat, melyek még az nap délután elkezdtek működésüket. A második ülés ma lesz, melyen a bizottságok előte rjesztik működésük eredményét.

— **Erd. püspök Fogarassy Mihály** őnmilsága az egyházmegyei kántorantitók nyugdíj alapjához mint új alapító tag 1500 frt. ért. erd. urb. kötvénnyel járult, s ezt már az alapot kezelő kánonoknak le is téteményezte. Egyuttal egyházmegyéje káptalanját s lelkész kedő papságát is adakozásra hívja fel a nevezett célra.

— **A mai ünnep** dacára is kötelességünknek tartók, hogy lapunk ma is megjelenjék. Nemesak a közelgő husvétért, midőn amugy is hosszasabban fognak olvasóink lap nélkül maradni, hanem azért is, mert a mult hétfőn jogtalanul szünetelt szerkesztőségi és nyomdai (?) személyzetünk. Az egyház szabálya szerint ugyanis, ha a márcz. 25-kére határozott Gyümölcsoltó a bőjtbe esik: ez ünnep át költözik a husvét után eső első hétfőre; a napárkésztitók azonban erre az idén nem reflectáltak s így tévutra vezették a hírlapokat is, márcz. 25-kének veresen nyomtatott betűivel. Mi tehát, ime helyrehozzuk, tévedésből eredt mulasztásunkat.

— **Tegnap** d. u. 5 órákor az akadémiai templomban működvelők által Pichler Bodóg egyházi karnagy igazgatása alatt a husvétünnepeken előadandó egyházi zeneművek főpróbája tartatott meg. Az ének és zenekar teljes összhangja s a magán énekesek biztossága előre kezeskednek a sikerért. Vályi Gábor erőteljes, szingadag és érczes hangja egészen betölti az egyház magas boltiveit s a rezgőlőgben egyetlen hangáryalata sem vész el. Nem akarván azonban megelőzni a napok eseményeit, csak annyit mondunk, hogy művészeti szempontból is örömmel várhatjuk a feltámadás szent ünnepét!

— **Medgyaszai Ilka** vidéki vendégszerpléseit bevégezvén, tegnap visszaérkezett városunkba.

— **Benczur Gyula** hazánkfia jelenleg egy nagyobb festményen dolgozik Münchenben. Azt a jelenetet ábrázolja ez, midőn Maria Antoinette királynőt a versailles palotában elfogják. A háttérben a királyi ház hű emberei láthatók, kik a terem bejáratát védik a forradalmiak ellen, az előtérben pedig a királyi család áll igen szép csoportban. A festménynek művészi körökben oly híre van, hogy a bajor király kíváncsiságát is felkeltötte, s a képet magához vitette megtekintés végett.

— **Nagy hadgyakorlatok.** A jövő hó elején Buda-Pesten hat napon át tartó nagyszerű hadgyakorlatok lesznek, melyre Albrecht főherczeg-tábornok is megérkezik s átveszi a fővezényletet az összes csapatok felett. E gyakorlatlall kezdődnek az évenként tartatni szokott tavaszi hadgyakorlatok. Ugy a közös hadseregbeli seregredek, mint a honvéd gyalog és lovas ezredek is részt vesznek. Egyiken a király is jelen lesz, ha akkor a magyar fővárosban fog időzni.

— **Az Eötvös szobor** javára a legutóbbi kimutatás szerint 27,471 frt. kr. 13 o. é. és 576 frt. 46 kr. vegyes pénzérték gyűlt össze. A pesti kereskedelmi csarnokban pedig szombaton Falk Miksa felolvasást tartván Eötvös felől, az előadást követő lakomán gyűjtést rendeztek a szoborra, s az eredmény 500 frt.

— **Aranyosszék** képviselő bizottságának martius 15-én tartott közgyűlésének főbb mozzanatairól írják nekünk: Az időközben üresedésbe jött fegyvergyő állomásra szakszabattósággal megválasztott Tarsoly Gábor, és egyik árvaszéki bírónak Létai Lajos. A bizottsági gyűlés

érdekes tárgyai voltak még a törvényhatóság ez évi költségvetésének megállítása, mely szerént a tisztí fizetések következőleg állapították meg: alkirálybíró 1500, főjegyző: 1000, keblí pénztárnok: 700, dúllók: 750, aljegyző 600, közgyám és árvaszéki bírák: 600, levéltárnok ki egyszersmind ígató 600, őrnök 450 forint fizetéssel. A községek rendezése ügyében kidolgozott szervezeti tervezet azon módosítással fogadtatott el, hogy a székbén tervezett 6 körjegyzőség helyett csak négy alakuljon. A kihágások ügyeknek a közigazgatásnál való meghagyása végett igazság és belügyminiszteriumokhoz felirat intéztetett. A közmunka beosztás s több keblí ügyek, s szomszéd törvényhatósági átiratok letárgyalása után következett a Felvinczi vendéglőben rendezett főkirálybírói ebéd, hol a szabad szellemű pohárköszöntések mellett a jó kedély sem hiányzott. —

— **A „jó hazafiak”** című határozott sikert aratott v i g j á t é k tehetséges szerzője: Toldy István.

— **Csik-Sz-Domokoson**, mint az „Egyh. és iskolai hetilap”-ban olvassuk a felnőttek oktatása szépecskén halad, s leginkább Murányi Kálmán ottani lelkész kezdeményezése és ügybuzgalma folytán ez intézménynek oly sikere lett, hogy rövid idő alatt 136 ifju és 117 leány iratba be magát ez előadásokra.

— **„Gamauf Vilmos** tanár véleménye” feliratu czikkünk tegnapi folytatásának utolsó kikezdésében a harmadik sor így olvasandó: „teendia tekintetes városi képviselet, de s z i n t o l y é r e t t m e g f o n t o l á s t i g é n y e l a v á r o s i ö n k é n y t e s” sat.

— **A zsilvölgyi** köszénbányák meggyultak. A fötelep azonban minden veszély nélkül továbbra is aknázható.

— **A „jó hazafiak”** f. hó 25-iki előadásával a budai várszínházi idény befejeztetett.

— **Az ismeretes** Ebergényi Julia álapotában — neubergi hírek szerint — oly jelenségek mutatkoznak, melyekből az örültség kitörésére lehet következtetni. Önmaga ellen dühöng és véresre marcangolja karjait. Azon tudat, hogy Chorinszky nem él többé, végkép megzavarta elméjét.

— **M.-Vásárhelytől** a nyári szinkör építéséhez az Apollo kertben az előkészületek folynak, s a husvétünnep után az építéshez haladék nélkül hozzáfognak.

— **Dr. Büchner** Amerikából visszatérve, Bécsben akar letelepedni, s ott egy tumányos heti lapot kiadni.

— **Lenbach**, müncheni festész néhány nap óta Pesten időz. Ő most a legkitűnőbb arczképfestő a német művészvilágban, s Pestre azért jött, hogy a király arczképét készítse el.

KÖZGAZDASÁG.

Az első magyar közgazdasági gyűlés.

II.

(Vége.)

Bármily magasztos önérték dagaszsa is keblünket, mégis bizonyos aggodalom szállja meg lelkünket, ha jövőnk felett elfogulatlanul gondolkodunk. Létünket veszélyeztethető kettős idegen, külföldi invasiótól lehet tartanunk; az egyik állami, a másik társadalmi.

Az állami invasió mindig erőszakos megtámadással jár; az erőszakot nemzeti vitézségünkkel visszaverhetjük.

A társadalmi invasió zajtalan és nesztelen, alig vehető észre, ugy terjedez és harapózik, mint a hamu alatt lappangó tűz. De annál veszélyesebb!

Az állambukást, az állami halált még követheti feltámadás, de a mely nemzetet az idegen társadalmi invasió döntött sirba, az örökre el van temetve, arra föltámadás többé nem vár!

Társadalmi tekintetben kell századok mulasztásait kipótlnunk; társadalmi tekintetben kell az előbbre haladt nemzeteket utólérnünk, hogy oly súlyt vehessünk a serpenyőbe, melynél fogva könnyűnek ne találassunk.

A társadalom tényezőit, szervezetét és törvényeit a közgazdaság tudománya kutatja és fejtegeti. E tudomány korunkban méltán verse nyez az állam feltételeit, tényezőit és törvényeit fejtegető közjogi tudománnyal. Sőt minél nagyobb jelentőségre emelkedik a társadalom, annál nagyobb jelentősége van a nemzetgazdasági tudománynak s maga a közjog sem mellőzheti; az állam is kénytelen tételeit, kutatásainak eredményeit kellő tekintetbe venni. Amde a közgazdasági tudomány, noha tantételeit és állításait tényekre alapítja és törvényeit is tényekből vonja ki, mégis ugy, mint más tudomány, csak elvont okoskodások lánczolata, csak elmélet. Ez pedig mindig általános és egyetemes, és nem alkalmazkodhatik az életnek és gyakorlatnak ezerféleképen változó körülményeihez. Azért az elvont elméletnek az alkalmaztatásban többnyire módosulni kell az élet és gyakorlat követelményei szerint, s helyesen csak ott járnak el, hol e kettőt kiegyeztetni tudják.

Ha társadalmi munkásságunkban bölcsen akarunk eljárni, nekünk is a tudomány elméletét a gyakorlat szükségével egyeztetnünk kell. S hol történhetnék az ily egyeztetés gyorsabban és sikeresebben, mint ott, hol a tudomány emberei a gyakorlat embereivel közvetlenül találkoznak és érintkeznek, hol eszméiket közvetlenül cserélhetik ki, és ekkép a fogalmak tisztázásában, az óhajtasok és kívánsatok szabatosításában egyesült erővel közreműködhetnek? S nem szolgáltatják-e a közgazdasági congressusok az ily találkozásokra, a tudomány és élet, az elmélet és gyakorlat közvetlen érintkezésére, a legjobb alkalmat? Nem kellett-e azért helyesléssel fogadnunk az indítványt, hogy nálunk is oly közgazdasági gyűlés hívassék össze, melyen a tudomány és gyakorlat emberei együtt tanácskozhassanak társadalmi bajaink, s elhárításuknak vagy megorvólásuknak legcélszerűbb eszközei fölött? —

A zajos tetszéssel fogadott beszéd méltóan inaugurálta az első közgazdasági gyűlést. Az előértekezleten megállított tisztviselői névsor teljes érvényre jutott. Elnök: Hunfalvy János, alelnökök Kautz Gyula, Kodolányi Antal, jegyzők Mudrony, Máday, Vagner, Schiffner. —

— **Magyar folyamszabályzó társaságok.** A károk, miket legujabban a szabályozatlan folyamok kiöntései által egész megyék szenvedtek, végre mégis oda működtek, hogy a — többnyire érzékenyen sujtott földbirtokosok maguk fognak e folyamok szabályozásához s e végből társulatokká alakulnak. Rövid idő előtt alakult egy bánáti folyamszabályzó társulat. Pestről értesülünk, hogy azóta már több ily társulat keletkezett. A bánáti társaság által követett pénzszerzési mód utánzásra talált. Mint ez, a többi szabályzó társulatok is akép szereznek kölcsönt a földhitelintézeteknél, melyeknek ők biztosítékul roppant földdarabokat nyújthatnak. A magyar általános földhitelintézet nem rég kötött a Kőrös- és Berettyó-folyamszabályzó társasággal 1 millióra rugó és 24 év alatt törlesztendő zálogkölcsönt. A végzés több más társulattal is rövid időn várható.

A beszterezeti piacz árai márt. 19. auszti. mérő Búza 5 ft 20 kr., elegybúza 5 ft — k. rozs 3 ft 90 kr. kukorica — ft — kr. Zab 1 ft 60 kr. pityóka 2 ft 90 kr. Egy mázsa szalonna — ft — kr. Egy icze disznózsir 60 kr. Egy kupa borsó 30 kr., lencse, iczeje 26kr. paszuly, iczeje 14kr. Egy mázsa kenyérliszt — frt. Egy font marhahús 20. Egy mázsa széna 1 frt 90 kr. Egy öl tüziakemény 15 ft — kr.

A m.-vásárhelyi piacz árai márt. 21-ről, alsó auszti mérője. Tisztabúza 4 ft. 20 kr. rozs 3 ft 40 kr. Elegybúza 3 ft 60 kr. Zab. 1 ft 76 kr. Széna kötve 2 ft 10 kr. Egy öl fa 36 hüv. hosszu 13 ft — kr. Egy font fagygyugyertya 38 k. Marhahús fontja 20 kr. Konyhaliszt — ft 12 kr. Lencse kupája 20 kr. Paszuly kupája 16 kr. Burgonya, mérője 2 fr 30 kr. Disznózsir fontja 9 kr.

A deézi piacz árai márcz. 26. 1. mérő tisztabúza, auszti. mérője, 5 ft 80 kr. elegybúza 5 ft 40 kr., rozs 3 ft 60 kr., törökbuza — ft — kr., zab 1 ft 30 kr, széna mázsa 2 ft 40 kr. Egy öl fa 36 hüv. hosszu 10 ft. — kr. marhahús fontja 18 kr., konyhaliszt 9 kr. — kr. borsó 20 kr., lencse 20 kr. paszuly 26 kr.

A n.-enyedi piacz árai márt. 24. 1. auszti. mérő tisztabúza 4 ft 50 kr. rozs 3 ft — k. elegybúza 3 ft 50 k. zab 1 ft 65 kr. Széna 1 ft. 90 k. Egy öl fa 36 hüv. hosszu 11 frt 60 kr. Marhahús fontja 20 kr. Konyhaliszt 10 kr. Borsó mérője 20 kr., lencse 24 kr. paszuly ft 16 kr. —

Távíratl tudósítás a bécsi tőzsdéről.

Márt. 28-án 5^o/. Metalliques 100 fr 64.70. Kamat —. 5^o/. Nemzeti kölcsön 100 frt. 70.80. 1860. Kölcsön 103.—. Bankrészvénny 846 — Hitelintézeti részvények 346.—. London 10 ft. st. 110.30. Ezüst 108.35 Cs. kir. arany 5.27. Napoleonond 8.79⁵/₁₀. Urbéri kötvények: Magyarországi 81.25. Temesi 78.50. Erdélyi 78.—. Horváthországi —.

Felélős szerkesztő **Szász Béla.**

Nyilttér*)

Biasini gyorskocsi menetrendje

1872. január 1-től:

Kolozsvárról Szamosujvár Deésre, mindennap reggeli 8 órákor. Deésről Szamosujvár Kolozsvárra, minden nap délutáni 1 órákor. 1 személy ára 30 font szabad podgyással Szamosujvárig 2 frt. 40 kr. Deésig 3 ft. 20 kr. — Kolozsvárról Torda és Felvinczre naponta kétszer reggeli 7 óra és délután 4 órákor egy személy ára Tordáig 2 frt. Felvinczig első és közből es Coupe 4 frt. hátulso coupe 3 frt. 60 kr. 30 font szabad podgyással. Felvinczről Torda és Kolozsvárra minden nap kétszer reggeli 5 óra és délutáni 6 órákor; a Kolozsvár és Felvincz közötti naponta gyors kocsi menetek mindég a vonatok indulására érkeznek oda, és megérkezésük után jönnek Kolozsvárra.

*) E rovatallat közlöttekért csupán a sajtóhatóság irányában vállal felelősséget a Szerk.

HIVATALOS.

Szám 821. 1872.

(122)

(3—3)

Hirdetmény.

Dobokamegye alispánja részéről közhirrét tétetik, miszerént a marokházi koresmajog hasznélvezete folyó év április 15-én a helyszínen Marokházán közárverés útján a legtöbbet ígérőnek folyó év május 1-sőjétől három egymásután következő évekre ki fog adatni.

Szamosujvártt, 1872, mártius 20.

Dobokamegye alispánja helyett:
MUNTEANU.

NEM HIVATALOS.

(128)

(1—2)

Husvétra

Gyűrű-alaku öntözők — frt 50 kr.
 Revolver alaku öntözők — frt 85 kr.
 Szivar alaku öntözők — frt 50 kr.
 Finom illatszer- palaczkoskák
 esavar-dugóval 1 frt 20 kr.
 Valódi kölni víz 20 krtól 3 frtig.
 Legfinomabb illatszerek 60 krtól 2 frt 50 krig.

CSAPÓ SÁNDOR

n a g y

árutárlatában Kolozsvártt.

[119]

[3—3]

Hirdetmény.

Marosvásárhelyről Segesvárra és onnan vissza a gyorskocsi mindennap közlekedik. Indul Marosvásárhelyről a reggeli vasúti vonat megérkezése után, Segesvárról délutáni két órakor. Megérkezik Marosvásárhelyre a vasút estvéli személy vonatának elindulása előtt. Szállí-

tási-díj Marosvásárhelyről Segesvárra 3 frt. Segesvárról Marosvásárhelyre 3 forint, közbeeső állomásokon mérföldenként 50 krajczár számítatik.

Szabad podgyász személyenként 30 font, tulsuly fontja 2 kr. Felvételi iroda: Marosvásárhelyt a „Korona“ vendéglőben, Segesvárt a „Fejérbárány“ vendéglőben. Közbeeső állomásokon a vezetőnk eszközli a felvételt.

(120)

(3—3)

CZETZ JÁNOS és TÁRSA

Kolozsvártt.

Tisztelettel tudatja, hogy az **ünnepekre**,
 úgy az ideai tavaszi és nyári idényre
megérkeztek dűsválasztékban

selyem-, bársony- és Ripsz sétatfelöltők, tavaszi és nyári napernyők, selyem és szőr köntös kelmék, finum topánok és kesztyűk.

Kiházasításhoz szükséges vásznak, paplanyok, madráczok,
 és nagy raktár mindennemű
butorokból.

Kárpitos és asztalos segédeinkkel minden pipere munkákat
 izlés után megkésztettünk.

Weller és Vilzon, úgy Th. Zinger valódi varrógépek is
 megrendelhetők 80 frttól feljebb.

(19)

(6—6)

ALTER és KISS

magy. kir. udvari divatárú szállítók

PESTEN,

1829 óta fenálló női divat-üzletük változatlan fenmaradása mellett,
 hasonkiterjedésű

férfi divat-üzletet

alapítottak, Szentkirályi-féle házban, vaczi és régi postauteza sarkán, jelenlegi
női divat-üzletükkel szemközt.

Az új férfi divat-üzlet, minden e szakmába vágó cikket, a legdúsabb választékban tartalmaz, részint angol, részint francia gyártmányban; — azonkívül ösze van kötve férfi-szabó műhelylyel, hol a legelegánsabb s divatosabb férfi öltözékek, szintugy készen kaphatók, mint rendelés útján a lehető leghamarább elkészülnek.

Vidékről jövő megrendelések, azon pontossággal teljesítetnek, mely eddig a cég női divat-üzleténél tapasztaltatott.

Nyomatott az ev. ref. főtanoda betűivel kiadó-tulajdonos Stein Jánosnál.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pt. Școală - BCU Cluj

(127)

(1—3)

Árverési hirdetmény.

A kis kapusi s hozzá tartozó Prédium u. m. Szémára és Balkuj arányosított korcs-málási jog ez év Szentgyörgy napjától kezdve három egymásután következő évekre haszonbérbe fog adani. Az árverezés folyó év április 10-én reggel 9 órakor fog megtartatni, a helységelőjáróság házá-nál, miről a hozzá szólni kívánók ezennel értesítetnek.

Az árverezési feltételek Kis-Kapuson alólírtánál, vagy a helység előjáróságánál bár mikor megtekinthetők.

Kis-Kapus, márczius 28. 1872.

LÁZÁR ISTVÁN,
 árverező biztos.

(123)

(3—3)

Kolozsvártt, a Kányamálban,
 egy terjedelmes gyü-
 mölcsös-kert és szőlő,
 6—7 hold nagyságu, nyári-
 lakkal, berendezett méhé-
 szettel eladó. Értekez-
 hetni Demjén László
 könyvkereskedésében
 Kolozsvártt.

(71)

(7—8)

A Németország első gyógyászati testületeitől megvizsgált s a magyar es. kir. helytar-óság által kitűnő használhatása végett szabadalmazott

csúszgolyó

mindennemű esúz, köszvény, tagnyílás, mell, hát és gerinczfájás, lábcsőz, fejesűz, dagadt részek, pogadra, marjulások és oldalnyílások ellen, biztos sikerrel mint első gyorsan és biztosan gyógyító-szer. 1 nyaláb 1 frt 5 kr, kettős nyaláb nehéz fájdalmak ellen 2 ft 10 kr o. é.

párisi általános ragasz

gáno doctortól, mindenféle seb, geny, daganat, tyúkszem és fagy ellen. Egy tégely használati utasítással 35 kr. Egyedül valódi minőségben kapható: Kolozsvártt Engel J. gyógy-szertárában, és Wolff János unál gyógyszerész Kolozsvártt.

(125)

(3—3)

Husvétü ünnepekre**Karvázgy Gyulánál kaphatók:**

Király-liszt, debreczeni, mázsája	14 frt.	Dió . . . kupája	16 krajczár.
Henger-liszt	16 frt.	Lencse stiriai	24 „
Friss vaj font	90 krajczár.	Fuszujka	20 „
Méz kupája	80 „	Borsó	20 „
Szilva íz font	20 „	Cseresznye aszalt, kupa	48 „
Szilva boszniai kupa	32 „	Megy aszalt, kupa	48 „
„ erdélyi	24 „	Tojás festék, egy üveg	10 „

Legujabban megjelentek

és Stein János könyvkereskedésében Kolozsvártt
 kaphatók:

A szent-háromság eredetének és kifejlődésének története.

Egy bevezető értekezéssel az orthodoxiáról. Irta Simén Domokos.
 Ára 1 frt.

Magyarországi rendeletek tára 1871.

Hivatalos kiadás. Ára 4 frt 50 kr.

1871. évi törvényezikkek: A vizszabályozási társulatokról. A gátrendőrségről.

Ára 20 kr.

Magyarországi telekkönyvi rendtartás az 1850—1872-ik évig megjelent összes idevonatkozó törvények és rendeletekkel.

Ára 1 frt 40 kr.

Hazánk és népe, a közgazdaság és társadalmi statistika szempontjából.

Irta Keleti Károly. Ára 6 forint.

A prostitutio s befolyása a közegességi állapotra.

Angol forrás után átdolgozta Baráth Ferencz. Ára 80 kr.

A népiskolai tanfelügyelet, külföldön és hazánkban.

Irta Molnár Aladár. Ára 60 kr.

Magyar gyógyszerkönyv.

Pharmacopoea hungarica.

Ára 6 frt.

Az iskolás gyermekek testi és szellemi épsége fentartásáról.

Szülék, tanítók és iskolai hatóságok számára.

Irta Dr. Bock, tanár. Fordította Gönczy Pál. Ára 40 kr.

SHAKESPEARE.

Sein Leben und seine Werke.

Von Rudolf Genée. Ára 1 frt 90 kr.

Das Wesen und die Ziele der Landwirthschaft.

Beiträge zur wissenschaftlichen wie volkswirthschaftlichen Begründung und
 Entwicklung der Bodencultur.

Von Dr. Wilhelm Hamm. 2-te wesentlich verbesserte Auflage.
 Ára 3 frt 80 kr.